

ਅਪੀਲ ਸਿਵਲ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਕੇ ਬਲਾਕ, ਕਨਾਟ ਸਰਕਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1955 ਦਾ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 62-ਡੀ

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੁਕੂਲਨ) ਐਕਟ (1951 ਦਾ ਐਲਐਕਸਐਕਸ) - ਧਾਰਾ 2 (10) - ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਕਾ ਹੈ। - ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ - ਲੋੜ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(10) ਵਿੱਚ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟੀਲ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ, ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਲਿਮਟਿਡ (1), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਸਰਜ਼ ਪੱਕਾ ਆਡ੍ਰੀਤੀਸ ਕਣਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਚੂਹੜ ਕਾਨਾ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵੀ. ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਨੇ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ। ਸੀਸੇਨਾ ਸਲਫਰ ਕੰਪਨੀ ਵੀ. ਨਿਕੋਲਸਨ (3), ਗੈਸਕ ਬਨਾਮ ਇਨਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (4), ਡੀ ਬੀਅਰਜ਼ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਮਾਈਨਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ ਵੀ. ਹੋਵੇ (5), ਫੁਆਦ ਬਿਸ਼ਾਰਾ ਜਬੋਰ ਬਨਾਮ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਰਾਜ (6), ਥੌਰਨ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਆਰ ਕੰਪਨੀ (7), ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਕੇ. ਭਟਨਾਗਰ,, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ 27 ਜਨਵਰੀ, 1955 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਬੈਂਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਏ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਹਰਦਿਆਲ ਹਾਰਡੀ, ਏ ਐਨ ਮੋਗਾ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਰ. ਮਿੱਤਲ।

ਫੈਸਲਾ

ਚੇਪੜਾ, ਜੇ.- ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੰਖੇਪ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੁਕੂਲਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨੇ ਮੈਸਰਸ ਸਟੀਲ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ, ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੱਕਾ ਆੜੂਤੀਸ ਕਣਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਚੂਹੜਕਾਣਾ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਗਠਨ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1944 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਸੀਮਤ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਬਿਲਡਰਜ਼ ਐਂਡ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ, ਲਾਹੌਰ, ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਸ, ਲਿਮਟਿਡ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਫਾਇਨਾਂਸ ਐਂਡ ਕਾਮਰਸ, ਲਿਮਿਟੇਡ, ਲਾਹੌਰ। ਫਰਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। 1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਫਰਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਏ। ਫਰਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਕੈਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਖਾਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਫਰਮ ਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਨੰਬਰ 70 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, 16 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਫਰਮ ਨੂੰ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"2(10). 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ, 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਈਵਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ (ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ) ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ (ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧੇਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਥੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ" ਅਤੇ "ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ" ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਿਵਾਸ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸੋਚ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ "ਡਰ" ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਫਰਮ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(42) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਨਿਵਾਸ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ 27 (ਖੰਡ 9), ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੋਰੋ ਕੌਂਸਲ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉੱਥੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਇਸੇ ਭਾਗ ਦੇ ਪੈਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਗੁਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।"

ਡਾਇਸੀ ਦੇ 'ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ' (ਛੇਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ) ਦਾ ਨਿਯਮ 68 ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਲੇਖਕ ਪੰਨਾ 354 'ਤੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ-

"ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ਕ, 'ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਅਤੇ, ਕੁਝ ਵਾਜਬ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਸਥਾਈ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ।"

ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਸੀ. ਚੇਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਪੰਨਾ 244 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ) 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਨੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੀਟ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਇਹ ਟੈਸਟ ਸੀਮੇਨਾ ਸਲਫਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਐਕਸਚੇਕਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਕੋਲਸਨ (1), ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਸਫਾ 252 'ਤੇ ਲੇਖਕ ਗੈਸਕ ਬਨਾਮ ਇਨਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਨਕਲੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ "ਨਿਵਾਸ" ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਤਰਕ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਮਜਬੂਰ ਜਾਂ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੀ ਬੀਅਰਸ ਕਨਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਮਾਈਨਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹੋਵ (3) ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਲੋਰਬਰਨ ਪੰਨਾ 458 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਖਾ ਜਾਂ ਸੌ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਹ ਘਰ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਕੱਤਾ ਜੂਟ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮਿੱਲਜ਼ ਅਤੇ ਸੀਸੇਨਾ ਸਲਫਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਨਿਕੋਲਸਨ ਵਿੱਚ ਕੈਲੀ, ਸੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਹਡਲਸਟਨ, ਬੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਨਿਯਮ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ; ਅਤੇ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਥੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਫੁਆਦ ਬਿਸ਼ਾਰਾ ਜਬੋਰ ਬਨਾਮ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਰਾਜ (1), ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀਅਰਸਨ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 152 'ਤੇ, ਆਮ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ: -

"ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਫਰਾਂਸਸਵਰਥ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਦਿ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ ਐਂਡ ਡੋਮੀਸਾਈਲ ਆਫ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (1939 ਐਡੀਸ਼ਨ)" ਦੇ ਪੰਨਾ 150 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਦ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਵਸਨੀਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।"

ਪੰਨਾ 151 'ਤੇ, ਲੇਖਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: -

"ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ - ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ - ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਫਸਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਥੇ 'ਨਿਵਾਸੀ', 'ਮੌਜੂਦ', ਜਾਂ 'ਮਿਲੀ' ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਨ ਲਈ।"

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਸਟਰ ਸੀਮੇਰ ਡੀ. ਥੋਮਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀ "ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ" ਦੇ ਪੰਨਾ 565 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।
1 (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: -

"ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ, ਕਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਥੌਰਨ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਆਰ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਨਿਗਮ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਮ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਥੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ . ਇਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਹਾਰਡਵੇਅਰ (ਇੰਡੀਆ) ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਸ਼ਾਮਲਾਲ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (2) ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਫਰਮ ਉਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਵਿੱਚ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-

“ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਰਮ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਫਰਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਫਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਫਰਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭਾਈਵਾਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਫਰਮ ਨੇ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।“

ਸਟੀਲ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ , ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ , ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1) ਵਿਚ, 1948 ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਸੂਟਸ) ਐਕਟ, ਨੰਬਰ 47 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿਚ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਪਨੀ, ਜੋ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ "ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਅਣ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ (1949 ਦਾ ਸੀ.ਓ. ਨੰਬਰ 91) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(10) ਵਿੱਚ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਬੈਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਆਉਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਗੋਵਿੰਦਰਾਜੂ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (1) ਅਤੇ ਆਰ. ਜੇ. ਵਿਲੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ (2) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ 20, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ "ਰਹਿਣ" ਜਾਂ "ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਲਟਨ, ਜੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ।

ਮੇਸਰਸ ਪੱਕਾ ਆੜਤੀ ਕਣਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਚੂਹੜਕਾਣਾ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਗਮ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(10) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ 'ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਧੇਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਆਰ ਜੇ ਵਿਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ (1) ਵਿੱਚ ਹਿਲਟਨ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੇਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਕਿਸੇ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਦੀ ਧਾਰਾ 3(42) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(10) ਵਿੱਚ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਹੁਣ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਡਰ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਜਾੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜੀਵਤ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਯੋਗ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ "ਇਰਾਦਾ" ਜਾਂ "ਡਰ" ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਡਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

- (1) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 139
- (2) 57 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 246.
- (3) (1876) 1 ਐਕਸ. ਡੀ. 428
- (4) (1940) 2 ਕੇ.ਬੀ.
- (5) (1906) ਏ. ਸੀ. 455
- (6) (1954) 1 ਈ. ਆਰ. 145
- (7) 26 N.J.L. (2 ਡੱਚ.) 122, 124
- (1) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 139
- (2) 57 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 246
- (1) (1876) 1 ਐਕਸ. ਡੀ. 428
- (2) (1940) 2 ਕੇ.ਬੀ.
- (3) (1906) ਏ. ਸੀ. 455
- (1) 1954) 1 ਏ.ਈ.ਆਰ. 145
- (1) 26 ਐਨ.ਜੇ.ਐਲ. (2 ਡੱਚ.) 121, 124
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਬੋਮ. 423
- (1) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 139
- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਮੈਡ. 689
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਲਾਹ. 818
- (3) 57 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 246
- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਲਾਹ. 818

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।